

Programa BCN Interculturalitat

Dossier de projecte

“Necessitem imaginar un tipus de museu més humil, més modest, que es centri en les històries dels éssers humans com a individus, que sigui capaç de convertir els barris i els carrers en els quals estan situats, així com les cases i les botigues del voltant, en part integral de les seves exposicions.” Orhan Pamuk

1.- Introducció al Projecte

Si ens proposéssim objectivar l'imaginari col·lectiu d'un barri a partir del registre dels seus esdeveniments més quotidians, les relacions diàries dels seus veïns, les històries que es narren a les places, els objectes que els circumden, els edificis que transiten, etc. obtindríem un relat la característica principal del qual evidenciaria la diversitat de formes de veure i entendre el món que conviu en un territori de proximitat.

La diversitat cultural a Barcelona no és un fenomen de la història recent. A cada barri de la ciutat es poden trobar rastres de la barreja de cultures del passat i evidentment es constata el mestissatge que es produeix en el present. Els fluxos migratoris, com és habitual en les grans urbs, són una constant que genera conformacions socials sempre canviants.

No obstant això, sabem que aquesta trobada entre cultures no es dona d'una forma fàcil i ordenada, si no que pot produir conflictes on generalment el desconeixement cap a “l'altre” o la forma en què ho imaginem actua com a punt de partida del desacord.

Però, quines estratègies podem implementar per establir imaginaris col·lectius inclusius? Com podem actualitzar aquests imaginaris canviants? La diversitat cultural és un dels aspectes més característics de Barcelona, però és aquesta diversitat la que acudeix a la nostra ment quan imaginem la ciutat? Barcelona es posiciona com una ciutat cosmopolita, al capdavant de la innovació, però els seus habitants també visualitzen una ciutat més propera, que es centra en les històries de les persones que la conformen, que és capaç de fer dels seus barris i carrers una exposició permanent.

L'any 2011 es va realitzar el projecte emMou, de sensibilització en interculturalitat, la metodologia de la qual proposava a adolescents d'instituts públics de la ciutat anar des de l'aula fins al barri per descobrir les històries que allí s'amagaven, *vivenciar* llocs, persones i relacions interculturals. Es van generar experiències basades en la col·laboració entre joves i veïns que van promoure la interacció i la construcció d'idees, relats, imatges i objectes.

Aquest projecte va generar un arxiu virtual Web que resumeix totes les experiències per les quals van passar els participants, i en explorar-ho podem veure que el que es va emmagatzemar allí va ser el relat d'un “imaginari ciutadà de proximitat”. Un arxiu que aconsegueix actualitzar els imaginaris col·lectius, destacant imatges que en ser valorades passen a formar part de la nostra memòria compartida.

La present proposta descriu una metodologia en desenvolupament que ofereix un recurs per a la sensibilització intercultural en contextos de proximitat. Està dirigida principalment a joves, encara que busca incidir en tot l'entramat social. Pren l'àmbit de l'institut públic com a punt de partida en la seva condició de nucli generador de coneixement, i ho posa en relació directa amb el seu entorn més proper, el barri.

2.- Objectius

- Proposar un recurs educatiu de sensibilització en interculturalitat dirigit a instituts públics en relació amb el seu entorn.
- Construir un arxiu/col·lecció físic, portàtil, creixent i actualitzable d'imatges, objectes i relats que donin valor a la diversitat cultural quotidiana dels barris de Barcelona, i actuï com a recurs pedagògic i de dinamització intercultural.
- Consolidar imaginaris socials de proximitat que posin de manifest la realitat intercultural quotidiana que es dona als barris de la ciutat.
- Implantar metodologies de treball col·laboratives amb adolescents dins de l'aula per generar idees i processos que impactin en la convivència intercultural de proximitat.
- Impulsar propostes d'interacció cultural en l'espai públic i potenciar la creació de xarxes entre veïns.

3.- Fases del Projecte

1) Estratègia de Tallers

En aquesta primera fase del projecte l'activitat consistirà en la implementació d'una estratègia de 4 tallers temàtics adaptada per inserir-se en l'itinerari curricular de dos instituts públics de la ciutat. Els eixos temàtics i els continguts principals dels 4 tallers són els següents:

a) **Imaginaris quotidians:** Les ciutats canvien constantment i a Barcelona no passa el contrari. Una de les causes d'aquests canvis és l'arribada d'immigrants, que genera noves rutes de convivència de les quals sorgeixen noves imatges col·lectives i individuals que construïm dia a dia. Es fa necessari evidenciar aquestes construccions quotidianes per fer present el nostre imaginari de proximitat envers a aquell que rebem de la societat i dels mitjans de comunicació, on els estereotips s'utilitzen per a simplificar la realitat complexa en la qual vivim.

b) **Mapatge històric:** La ciutat és com un manuscrit que revela petjades d'escriptures anteriors que es superposen en un esdevenir històric continu. Com a capes d'una arqueologia social sedimentades per cada cultura arribada. Quan sortim per la porta de casa i ens trobem al mig del carrer ens pot semblar que aquest sempre ha estat igual, però és important poder dur la mirada al passat i recórrer el nostre barri observant la seva història i el seu traçat cultural. Tot revisant quin paper ha tingut la immigració en la conformació de la ciutat de Barcelona es pot entendre d'una manera diferent la seva actualitat i conèixer-la fent servir un mapa diferent.

c) **Perfils individuals:** Ens agrada formar part de grups, som éssers socials, però cadascú té els seus relats individuals i els seus espais íntims necessaris per a construir-se com a individus concrets amb un imaginari propi. En un món que a vegades ens vol etiquetar com a part d'un sol col·lectiu, és important poder parlar des del jo, i centrar-se no només en la diversitat cultural sinó en la diversitat individual.

d) **Interaccions i connexions:** La ciutat és un lloc on interactuar. Els tractes comercials, els negocis i comerços en són testimoni directe i de gran valor, però també ens relacionem a l'espai públic: al carrer, als parcs, als transports. Valorem la nostra cultura mediterrània, basada en la vida portes enfora, enfocada al carrer i a les relacions humanes. En aquests temps on la xarxa ens dona possibilitat de connectar-nos amb tot el món, cal valorar més que mai l'experiència directe i les relacions cara a cara.

II) Mostra

Consisteix en la implementació d'una exposició que explica com es fa Imaginat' Barcelona i quins són els continguts que resulten. La funció principal del dispositiu és visualitzar el treball realitzat pels estudiants i constituir-se en un recurs que pugui ser exposat en espais juvenils, centres cívics i espais públics amb l'objectiu d'oferir a la ciutadania eines tangibles per a la reflexió entorn de la diversitat cultural de la ciutat i fer difusió del projecte. Durant el període que durin les mostres es realitzaran activitats de dinamització com inauguracions, xerrades, debats, etc.

III) Comunicació Web

La proposta preveu compta amb un site Web que serveix com a eina de difusió del projecte i de les activitats que es van desenvolupant durant l'any.

IV) Avaluació

Paral·lelament a la implementació de les activitats es realitzarà una avaluació de la metodologia i l'impacte de l'acció en els instituts i centres públics.

5) Desenvolupament i Implementació (2014 -2015)

Activitats	Abr	Mai	Jun	Jul	Ag o	Set	Oct	Nov	Dic	Gen	Feb	Mar	Abr	May	Jun
1. Disseny de tallers i activitats															
2. Coordinació amb instituts i espais	X	X	X	X											
3. Implementació dels tallers als instituts. Primer període							X	X	X	X					
4. Implementació dels tallers als instituts. Segon període											X	X	X	X	
5. Dinamització Web							X	X	X	X	X	X	X	X	X
6. Exposicions													X	X	X

6. Destinataris

Principalment joves entre els 14 i 18 anys. Es dirigeix també als veïns en general de l'àrea propera als instituts públics on s'implementi l'acció, així com a la xarxa de centres cívics i espais juvenils.

7. Nombre de participants directes i indirectes

60 alumnes per institut de forma directa i com a mínim 500 persones mobilitzades en les activitats de carrer i espais públics.

8.- Duració

Tres mesos de tallers, un per al disseny de la col·lecció i un més de presentacions públiques del resultat. Cada taller té una durada de 10 hores.

9. Personal

- 1 Coordinador/a general de projecte
- 1 Coordinador/a logístic
- 2 Educadors/es amb formació en interculturalitat
- 1 Artista i educador/a per a la coordinació del prototip
- 1 Comissari/a d'exposicions
- 1 Pedagóg/a amb experiència en disseny de material educatiu

10. Manual i continguts dels tallers

TALLER 1: IMAGINARIS QUOTIDIANS

- **Descripció General:** L'activitat consisteix a objectivar els imaginaris de proximitat a través d'experiències observacionals de l'entorn, d'interacció dels estudiants amb el teixit social actual i l'anàlisi crítica dels imaginaris construïts pels mitjans de comunicació. Es tracta d'una activitat que s'inicia a l'aula i es trasllada al carrer a la recerca del contacte amb la quotidianitat del barri per a realitzar una acció participativa que posi de manifest l'imaginari subjectiu existent.

- **Objectius:**

- 1) Explicar les històries que els mitjans de comunicació no expliquen.
- 2) Reconèixer la renovació del barri des d'un mateix i no a través del que s'explica.
- 3) Descobrir aspectes de l'imaginari subjectiu que cada participant té sobre el seu entorn en relació a la diversitat cultural.

- **Duració:** 7 sessions / 10 hores

- **Obra resultant del taller:**

- Mapes dels recorreguts individuals
- Cartells
- Registre de la intervenció a l'espai públic
- Artefacte final

- **Metodologia:**

1º sessió: Presentació de l'activitat i intervenció del mapa del barri (1 hora)

- Guió de la 1º sessió:
  - Dinàmica de presentacions: *Imagina't Barcelona*, tallerista, activitat i grup.
  - Introducció als 3 principis interculturals i a la xarxa antirumors.

- Introducció al tema de la interacció artística. Diàleg a partir d'exemples d'artistes que utilitzen processos col·laboratius per desenvolupar la seva obra
- Reconeixement i intervenció del mapa del barri
- Entrega d'un mapa de la zona a cada participant
- Escollir itineraris que es realitzin habitualment i dibuixar-los amb colors diferents
- Fi de sessió

Al tractar-se del primer dia és important fer una presentació general del projecte *Imagina't Barcelona* i concretar el nostre objectiu: construir una col·lecció intercultural. A través d'aquest taller crearem part de la obra que exposarem en un museu itinerant.

Caldrà presentar l'activitat per tal que els participants del taller vegin tots els passos que farem per arribar a l'obra artística final. Per tal de fer això el tallerista comptarà amb un PowerPoint que li farà de guia per la presentació inicial.

El tallerista farà un breu resum de l'activitat explicant el nombre de sessions que hi haurà (7 sessions) i el que es farà en cada una d'elles. També cal explicar quina és la obra final i com hi arribarem al llarg de les sessions.

Un cop explicada l'activitat es procedirà a realitzar una presentació individual de cada membre del grup per començar a conèixer les inquietuds de cadascú. Començarà el tallerista responnent a les preguntes: Qui sóc? Què faig? Es demanarà a cadascú que respongui a les preguntes següents de forma breu: Qui sóc? Com em relaciono amb el meu barri?

A partir d'aquí s'iniciarà el següent pas, una introducció teòrica a la interacció artística, als processos participatius i als conceptes que es treballaran durant el taller. A través de les imatges incloses al PowerPoint el tallerista haurà d'explicar aquestes nocions i enfocar el tema del taller des d'una perspectiva de treball basada en la interculturalitat. El discurs es basarà en els 3 principis bàsics de la Interculturalitat i en els conceptes claus: prejudici-rumor-estereotip.

Primer es presentarà una evolució de la història de l'art a l'espai públic: desde l'Antiguitat l'art ha estat present a l'espai públic a través de l'arquitectura o l'escultura. Aquestes obres comuniquen idees i aquestes idees han anat canviant al llarg dels segles, igual que la nostra concepció sobre el món i l'art.

Aquestes obres d'art formen part de la nostra vida, és el que denominem "art públic", però no és solament aquest art el que conforma la nostre imatge dels llocs on vivim o que visitem. A l'espai públic trobem moltes altres formes d'expressió i totes elles ens expliquen coses sobre el lloc on estem i dels imaginaris culturals que compartim. Veiem alguns exemples de ciutats actuals.

Però no només es tracta de mirar la superfície. Al segle XX comencen a aparèixer artistes que utilitzen l'espai públic d'una manera diferent. Se l'apropien i acaben fent de la intervenció un art en sí mateix. Aquestes intervencions acaben conformant part de la

imatge que tenim de les nostres ciutats. A vegades aquests artistes no només comuniquen idees sinó que provoquen, busquen generar quelcom.

Altres artistes no treballen sols sinó que construeixen la seva obra a través de processos participatius. Nosaltres prendrem aquest últim enfoc i mirarem el nostre barri per complir un objectiu: reconèixer i explicar el barri d'una manera diferent, tot descobrint el nostre imaginari subjectiu. Veiem fotografies extretes d'Internet de diferents barris de Barcelona: Sabem dir quin barri és? Perquè? Quina imatge es dona de cada barri? Els mitjans de comunicació expliquen la realitat del barri?

La realitat és complexa i per això tendim a construir estereotips. Hi ha estereotips positius i negatius, però són imatges mentals simplificades de realitats complexes que tenen el perill d'exagerar o distorsionar la realitat. Normalment tendim a considerar el nostre grup com heterogeni i els altres com a homogenis, però això no és real. Adquirim estereotips però no per experiència directe, es transmeten a través de la família, l'escola, les amistats, les relacions personals, però també pels mitjans de comunicació, la publicitat, els llibres, pel·lícules, cançons i fins i tot les bromes o acudits. Són quelcom que utilitzem per a narrar el món, però un cop adoptats són molt difícils de desmuntar i són la base dels prejudicis.

N'hi ha de diferents tipus: ètnics, de gènere, d'edat, de classe social, d'orientació sexual, de professió, relacionats amb fets, etc.

Un prejudici és una actitud hostil i desconfiada envers a una persona només pel fet de que pertany a un grup. Es tracta d'actituds no raonades i inclouen creences, emocions i una inclinació a jutjar i actuar. Existeixen a tots els grups socials i en tots els àmbits i activitats. A la base dels prejudicis hi trobem les desigualtats socials, ja que la seva intenció és separar-nos dels "altres", mantenir les desigualtats socials i les situacions de privilegi i justificar els comportaments i actituds de discriminació.

Un rumor és una declaració que es difon d'una persona a l'altre sense que es demostrï la seva veracitat a través de proves directes, sinó que es sosté perquè la gent hi creu. Els rumors parteixen de la desinformació i és una forma de coneixement indirecta. Si la majoria de gent del nostre voltant creu un rumor nosaltres tendrem a creure'l. Es llança des de l'emoció i com més en provoca, més ràpid s'estén. Solem creure més aquells rumors que són compatibles amb els nostres propis interessos i ens influeixen en els nostres pensaments, actituds, en la forma com ens comportem i en les nostres emocions.

Estereotips, Prejudicis i Rumors funcionen com un cercle viciós i el podem trobar a tot arreu, als mitjans però també al nostre barri i en nosaltres mateixos. El pensament crític ens servirà per fer-hi front. La intervenció artística ens pot ajudar a revelar aquest cercle i provocar el seu trencament.

Durant aquest taller nosaltres crearem una obra artística intervenint el nostre barri. Es tracta d'una obra participativa, a través de la qual demanarem col·laboració a la gent per tal de trencar la cadena estereotips-rumors-prejudicis i poder mostrar el nostre imaginari subjectiu sobre el barri.

Per fer això ens cal saber un concepte clau: Què és la Interculturalitat? Funciona com un cercle virtuos, al contrari que els estereotips-prejudicis-rumors. Es basa en 3 principis actius que haurem de posar en marxa durant el nostre procés: el principi d'equitat, el de reconeixement de la diversitat i el d'interacció positiva.

- El principi d'equitat promou la igualtat real de drets, deures i oportunitats socials per a tots els ciutadans i ciutadanes. També afavoreix l'equitat lluitant contra les situacions d'exclusió i discriminació, especialment les relacionades amb l'origen i les diferències culturals.

- El principi de reconeixement de la diversitat es basa en la necessitat de reconèixer, valorar i respectar la diversitat. Així es poden aprofitar les oportunitats que es deriven de la diversitat sociocultural que trobem a la ciutat enlloc de convertir el dret a la diferència en un generador de discriminació, hostilitat, ressentiment i rebuig social.

- El principi d'interacció positiva es basa en posar èmfasi en el sentiment de pertinença compartit, basat en els aspectes comuns i compartits que ens uneixen. La convivència es treballa en la quotidianitat i és important que estimulem el contacte, el coneixement mutu i el diàleg per a reforçar la cohesió.

En aquest punt es projectarà un mapa del barri i es repartirà a cada participant un còpia d'aquest mapa. Es demanarà a cadascú que pensi en 5 itineraris que realitzi normalment pels carrers del barri i es farà una posada en comú.

El tallerista conclourà la sessió i guardarà els mapes que seran intervinguts pels participants a la pròxima sessió.

2º sessió: Intervenció al mapa del barri (1 hora)

- Guió de la 2º sessió:
  - Inici i represa de la sessió anterior
  - Intervenció artística sobre el mapa del nostre barri

El tallerista reprendrà la sessió anterior tot projectant el mapa del barri i repartint un mapa a cada participant. Es demanarà a cadascú que dibuixi sobre el seu mapa els 5 recorreguts que normalment realitza amb colors diferents i utilitzant les indicacions i icones que els hi facilitem.

Un cop acabat el traçat de les línies el tallerista demanarà que pensin en uns punts dins de cada itinerari on hagin experimentat situacions d'interacció positiva amb altres persones i que comparteixin la història.

Finalitzat el diàleg el tallerista guardarà els mapes intervinguts i conclourà la sessió.

3º sessió: Redacció creativa sobre la realitat del barri (1 hora)

- Guió de la 3º sessió:
  - Inici i represa de la sessió anterior
  - Posar un títol creatiu a cada recorregut
  - Anomenar 5 exemples dins cada recorregut que manifestin de forma positiva la diversitat cultural del barri
  - Dinàmica de creació literària a través dels exemples de diversitat localitzats al mapa
  - Organització de grups i selecció de les millors històries
  - Fi de sessió

El tallerista donarà la benvinguda als participants tot repartint els mapes intervinguts durant la sessió anterior. Aprofitarà per recordar els conceptes claus ja treballats. Durant aquesta sessió es reflexionarà sobre els recorreguts dibuixats sobre el mapa. El tallerista donarà les instruccions per seguir: cada participant posarà un títol creatiu a cada recorregut i senyalarà 5 punts dins de cada recorregut, però amb un tema clau: els punts han de tenir una cosa en comú, han de ser llocs on es manifesti de forma positiva la diversitat cultural i la interacció del barri. Es donaran 10 minuts per fer-ho.

El tallerista demanarà a cada participant que comparteixi amb la resta els punts que ha assenyalat, explicant on és i què s'hi destaca sobre la diversitat i la interacció del barri. La missió d'aquest debat en grup és que cada participant es preguntin sobre els punts que ha assenyalat per començar la dinàmica de creació literària. El tallerista demanarà que es posi una paraula clau sobre el punt escollit i s'esculli a un personatge protagonista de la història. Es donaran 15 minuts per escriure un tweet (140 caràcters) sobre cada punt. Un cop acabats el tallerista organitzarà un debat en grup on cada participant pugui explicar els seus tweets i arribi a escollir una de les històries per a continuar treballant durant la pròxima sessió.

Un cop acabat el diàleg el tallerista farà un resum dels tweets escollits i conclourà la sessió.

4º sessió: Construcció de cartells per grups (1 hora)

- Guió de la 4º sessió:
  - Inici i represa de la sessió anterior recordant els tweets escollits per cada participant
  - Amb les històries escollides anteriorment, cada grup confeccionarà un cartell amb un eslògan que formarà part de la nostra intervenció al barri.

El tallerista reprendrà els tweets escollits durant la sessió anterior i explicarà com confeccionar la obra que utilitzarem a la 5º sessió per fer la nostra intervenció al barri. Es comptarà amb 3 sessions per a construir els cartells. Es formaran grups de 3 persones per tal de treballar conjuntament i es repartirà el material per a dur a terme la sessió (especificar material)

Cada grup rebrà una sèrie de notícies extretes de varis mitjans de comunicació, notícies que rebem diàriament sobre conflictes interculturals tractats des d'una visió negativa. La feina dels participants consistirà en confeccionar un cartell dividit en 2 parts: A la primera part es retallarà amb paper de diari el titular negatiu que esculli cadascú. A la segona part cada participant crearà un eslògan a partir del seu tweet escollit que comenci amb la frase: "en canvi a (localització del punt escollit al mapa)...." (Ex: En canvi, al carrer rocafort amb entença...)

5º sessió: Continuació de la construcció de cartells per grups (1 hora)

- Guió de la 5º sessió:
  - Continuació de la construcció de cartells
  - Preparació de la intervenció artística al barri

El tallerista repartirà els materials a cada grup perquè segueixin amb la confecció dels cartells. Es demanarà a cada grup que expliqui com serà la seva intervenció artística al barri.

6º sessió: Continuació de la construcció de cartells per grups (1 hora)

- Guió de la 6º sessió:
  - Finalització de la construcció de cartells
  - Preparació de la 7º sessió, marcar el recorregut que farem per a intervenir al barri.

El tallerista repartirà els materials a cada grup perquè segueixin amb la confecció dels cartells. Es donarà un temps límit de 30 minuts per acabar les peces.

Un cop passat el temps es posaran en comú les obres i conjuntament es marcarà al mapa del barri el recorregut que es farà el dia següent tenint en compte les parades als punts de cada participant.

7º sessió: Intervenció artística al barri (4 hores)

- Guió de la 7º sessió:
  - Recorregut pel barri amb els cartells creats.
  - Registre fotogràfic a cada punt assenyalat al mapa amb els cartells creats
  - Conclusions i posada en comú de l'activitat

El tallerista repartirà els cartells a cada grup i s'organitzarà la sortida segons el recorregut marcat a la sessió anterior. A cada punt marcat es realitzarà una intervenció. El creador del cartell es col·locarà al punt en concret i es realitzarà una fotografia.

El tallerista organitzarà els grups per tal que tothom pugui realitzar la seva intervenció i el registre fotogràfic, però també recollir l'impacte generat al barri.

Un cop realitzada la intervenció el tallerista farà un resum dels continguts i processos utilitzats durant el taller i conduirà un diàleg final per a recollir les conclusions i impressions dels participants.

- Necessitats del taller:

- 1 tallerista
- 1 ordenador
- 1 projector
- Mapa de la zona per a intervenir i material d'intervenció
- Material per a la construcció dels cartells
- Notícies de premsa
- Colors i utensilis artístics
- Equip audiovisual per al registre fotogràfic de les accions
- Material per la construcció de l'artefacte final

TALLER 2: MAPATGE HISTÒRIC

- **Descripció General:** Un taller on s'investiga la història recent del barri a la qual pertany l'institut fent èmfasi en la perspectiva intercultural. S'analitzen dades, imatges i testimonis a través d'un arxiu que s'entrega als alumnes perquè narrin un procés històric dinàmic que mostra els diferents fluxos migratoris que s'han donat en aquest territori. El procés portarà als participants a reflexionar sobre la història d'una manera pròxima i a intervenir al barri per a mostrar-la.

- Objectius:

- 1) Reflexionar sobre la història del barri
- 2) Mostrar la mobilitat de les persones en el temps
- 3) Descobrir noves perspectives per entendre el context històric i actual de la ciutat

- **Duració:** 7 sessions / 10 hores

- Obra resultant del taller:

- Collage del treball amb l'arxiu
- Timeline històric del barri
- Registre de la intervenció al carrer

- Metodologia:**1º sessió: Presentació de l'activitat i reflexió sobre la història del barri i la ciutat
(1 hora)**

- Guió de la 1º sessió:

- Dinàmica de presentacions: Imagina't Barcelona, tallerista, activitat i grup.
- Introducció als 3 principis interculturals i a la xarxa antirumors.
- Introducció al tema del treball artístic amb arxiu. Diàleg a partir d'exemples d'artistes que utilitzen arxiu per construir la seva obra
- Entrega de 4 caixes que contenen imatges i documents sobre la història del barri
- Posada en comú del material i reflexió conjunta sobre la història del barri i de la ciutat
- Fi de sessió

Al tractar-se del primer dia és important fer una presentació general del projecte *Imagina't Barcelona* i concretar el nostre objectiu: construir una col·lecció portàtil intercultural. A través d'aquest taller crearem part de la obra que exposarem en un museu itinerant.

Caldrà presentar l'activitat per tal que els participants del taller vegin tots els passos que farem per arribar a l'obra artística final. Per tal de fer això el tallerista comptarà amb un PowerPoint que li farà de guia per la presentació inicial.

El tallerista farà un breu resum de l'activitat explicant el nombre de sessions que hi haurà (7 sessions) i el que es farà en cada una d'elles. També cal explicar quina és la obra final i com hi arribarem al llarg de les sessions.

Un cop explicada l'activitat es procedirà a realitzar una presentació individual de cada membre del grup per començar a conèixer les inquietuds de cadascú. Començarà el tallerista responent a les preguntes: Qui sóc? Què faig? Es demanarà a cadascú que respongui a les preguntes següents de forma breu: Qui sóc? Què sé sobre la història del meu barri?

A partir d'aquí s'iniciarà el següent pas, una introducció al treball artístic amb arxiu i als conceptes que es treballaran durant el taller. A través de les imatges incloses al PowerPoint el tallerista haurà d'explicar aquestes nocions i enfocar el tema del taller des d'una perspectiva de treball basada en la interculturalitat. El discurs es basarà en els 3 principis bàsics de la Interculturalitat i en els conceptes claus: prejudici-rumor-estereotip.

La història d'una ciutat es pot narrar des de diversos punts de vista, però tendim a pensar la història com a quelcom ja escrit i inamovible. El discurs històric no és únic i

veraç sinó que es tracta d'una construcció i l'hem de veure com a tal. Depenent de com enfoquem aquesta construcció podem interpretar la història de manera diferent. Treballarem la història de la nostra ciutat i del nostre barri per a construir el nostre propi discurs històric i ho farem no a través dels llibres d'història, sinó a través de l'arxiu: imatges, documents, testimonis que hem trobat sobre Barcelona i el barri que ens ajudin a poder reflexionar i contribuir a la seva història. Molts artistes avui en dia utilitzen l'arxiu per a desenvolupar la seva obra. Veuen el passat com un relat i l'arxiu els ajuda a buscar el sentit d'aquest relat. L'arxiu es pot vincular al poder, ja que és qui registra els fets en el moment que passen, però també hi ha arxius íntims que ens narren la memòria de la gent que va viure aquests fets. La idea del taller no és contraposar els dos arxius, sinó construir la nostra obra a través d'ells.

El creixement i la conformació de Barcelona, com el de totes les ciutats grans, ha estat històricament vinculat a les migracions, vingudes tant de prop com de lluny. Barcelona és una ciutat global, formada per les persones que hi conviuen en l'actualitat, però al llarg de la història els migrants sempre han suposat una gran aportació per al progrés de la ciutat.

Nosaltres ens centrarem en estudiar la història des dels inicis del sXX per entendre com s'ha construït la nostra ciutat i el nostre barri, però cal saber que en cada moment històric la mobilitat de persones ha tingut la seva importància a l'hora d'entendre la ciutat com a tal.

Des dels inicis de la Revolució Industrial i al llarg del sXIX va ser important la immigració a Barcelona arribada des de l'interior de Catalunya. Al sXX les migracions provenen de territoris cada vegada més allunyats. Durant el primer terç de segle arriba a la ciutat mà d'obra de la resta de la península i també alguns estrangers a les elits. El clima és de forta desigualtat i d'enfrontaments socials. Més endavant, entre els anys 50 i 70, arriba una forta onada migratòria portada pel creixement econòmic de la ciutat. Arribaven persones de tot Espanya durant els anys de dictadura i aquestes van contribuir a conformar la ciutat i els seus barris a través de les seves lluites per una major igualtat, condicions i més endavant per l'arribada de la democràcia. A partir dels anys 90 Barcelona es va globalitzar i l'arribada de migrants d'arreu del món l'han conformat com una ciutat amb un ventall humà ampli i variat. Tot i això, la mobilitat no ha estat en un sol sentit i la gent de la ciutat també ha emigrat a altres llocs del món, amb la qual cosa els fluxos són en dos direccions.

La pregunta que ens apareix és la següent: com ha rebut la ciutat en general i el nostre barri en particular, durant els diversos períodes de la seva història i també en l'actualitat, aquestes migracions? Es mostren diverses fotografies de diferents barris de la ciutat i de diferents moments històrics per tal d'analitzar la imatge que es dona d'ells i de les persones que la conformen. A partir d'aquí el tallerista fomentarà un debat sobre les imatges mostrades i explicarà les bases del taller:

La realitat és complexa i per això tendim a construir estereotips. Hi ha estereotips positius i negatius, però són imatges mentals simplificades de realitats complexes que tenen el perill d'exagerar o distorsionar la realitat. Normalment tendim a considerar el nostre grup com heterogeni i els altres com a homogenis, però això no és real.

Adquirim estereotips però no per experiència directe, es transmeten a través de la família, l'escola, les amistats, les relacions personals, però també pels mitjans de comunicació, la publicitat, els llibres, pel·lícules, cançons i fins i tot les bromes o acudits. Són quelcom que utilitzem per a narrar el món, però un cop adoptats són molt difícils de desmuntar i són la base dels prejudicis.

N'hi ha de diferents tipus: ètnics, de gènere, d'edat, de classe social, d'orientació sexual, de professió, relacionats amb fets, etc.

Un prejudici és una actitud hostil i desconfiada envers a una persona només pel fet de que pertany a un grup. Es tracta d'actituds no raonades i inclouen creences, emocions i una inclinació a jutjar i actuar. Existeixen a tots els grups socials i en tots els àmbits i activitats. A la base dels prejudicis i trobem les desigualtats socials, ja que la seva intenció és separar-nos dels "altres", mantenir les desigualtats socials i les situacions de privilegi i justificar els comportaments i actituds de discriminació.

Un rumor és una declaració que es difon d'una persona a l'altre sense que es demostrï la seva veracitat a través de proves directes, sinó que es sosté perquè la gent hi creu. Els rumors parteixen de la desinformació i és una forma de coneixement indirecta. Si la majoria de gent del nostre voltant creu un rumor nosaltres tendrem a creure'l. Es llança des de l'emoció i com més en provoca, més ràpid s'estén. Solem creure més aquells rumors que són compatibles amb els nostres propis interessos i ens influeixen en els nostres pensaments, actituds, en la forma com ens comportem i en les nostres emocions.

Estereotips, Prejudicis i Rumors funcionen com un cercle viciós i el podem trobar a tot arreu, als mitjans però també al nostre barri i en nosaltres mateixos. El pensament crític ens servirà per fer-hi front. La intervenció artística ens pot ajudar a revelar aquest cercle i provocar el seu trencament.

Durant aquest taller nosaltres crearem una obra artística intervenint el nostre barri. Es tracta d'una obra participativa, a través de la qual demanarem col·laboració a la gent per tal de trencar la cadena estereotips-rumors-prejudicis i poder mostrar el nostre imaginari subjectiu sobre el barri.

Per fer això ens cal saber un concepte clau: Què és la Interculturalitat? Funciona com un cercle virtuos, al contrari que els estereotips-prejudicis-rumors. Es basa en 3 principis actius que haurem de posar en marxa durant el nostre procés: el principi d'equitat, el de reconeixement de la diversitat i el d'interacció positiva.

- El principi d'equitat promou la igualtat real de drets, deures i oportunitats socials per a tots els ciutadans i ciutadanes. També afavoreix l'equitat lluitant contra les situacions d'exclusió i discriminació, especialment les relacionades amb l'origen i les diferències culturals.

- El principi de reconeixement de la diversitat es basa en la necessitat de reconèixer, valorar i respectar la diversitat. Així es poden aprofitar les oportunitats que es deriven de la diversitat sociocultural que trobem a la ciutat enlloc de convertir el dret a la diferència en un generador de discriminació, hostilitat, ressentiment i rebuig social.

- El principi d'interacció positiva es basa en posar èmfasi en el sentiment de pertinença compartit, basat en els aspectes comuns i compartits que ens uneixen. La convivència es treballa en la quotidianitat i és important que estimulem el contacte, el coneixement mutu i el diàleg per a reforçar la cohesió.

En aquest punt el tallerista repartirà 4 caixes que contenen arxiu recopilat tant de la història de la ciutat com del barri en particular que es treballi. Es conformaran 4 grups de treball i cada grup analitzarà el contingut d'una de les caixes i l'intentarà ordenar i localitzar els punts més importants per tal d'explicar a la resta de grups el que veuen a primera vista. Es donarà un temps per a veure el contingut de les caixes i el tallerista conduirà un debat entre els 4 grups per tal de compartir impressions. Finalitzat el diàleg es guardarà el material per continuar el dia següent i es conclourà la sessió.

2º sessió: Composició d'un timeline (1 hora)

- Guió de la 2º sessió:
  - Inici i represa de la sessió anterior
  - Organització dels participants en 4 grups. Entrega d'una caixa a cada grup. Cada caixa conté material d'un període de temps determinat.
  - Cada grup ha d'organitzar i narrar enganxant el material que troba a la caixa per confeccionar un timeline

El tallerista donarà la benvinguda als participants i reprendrà els conceptes claus tractats durant la sessió anterior. Es tornaran a formar els 4 grups i el tallerista repartirà una caixa a cada grup (diferent a l'analitzada l'últim dia) i les instruccions per a organitzar el material. L'objectiu de la sessió és que cada grup construeixi un timeline d'un període determinat sobre la història de la ciutat i del barri utilitzant el material d'arxiu que contenen les caixes.

El tallerista repartirà a cada grup els materials artístics necessaris per a construir el timeline i les instruccions a seguir. Cada grup haurà de buscar les peces dins la caixa per a establir una línia de temps i crear la seva part de la història. Si els hi falta alguna peça clau hauran de recórrer als altres grups i intercanviar algun dels seus materials pel dels altres i així poder finalitzar el timeline.

3º sessió: Composició d'un timeline (1 hora)

- Guió de la 3º sessió:
  - Continuació de la construcció del timeline
  - Cada grup presenta la seva part i dóna la seva interpretació.

Un cop acabada la creació del timeline, es demana a cada grup que es prepari una presentació sobre la part de la història que ha treballat. Cada grup exposarà la seva part i el tallerista conduirà un debat per a extreure les interpretacions de cada grup i les conclusions de la sessió. S'haurà de posar en relació la història del barri amb la de la ciutat i enfocar el tema de la mobilitat urbana i les migracions com a motor de construcció de la ciutat. A la vegada es qüestionarà el sentit de les peces de l'arxiu

que s'ha utilitzat per a fer els timelines així com la seva posició dins la història.

4º sessió: Identificació dels punts claus del barri (1 hora)

- Guió de la 4º sessió:
  - S'ajunten els 4 timelines confeccionant un timeline general
  - Joc de pistes per ubicar els esdeveniments i personatges més importants de la zona. Cada grup escull 2 punts del timeline per a treballar
  - Narració de la història dels 2 punts escollits en relació a la història del barri i de la ciutat. Explicació de la forma d'intervenció sobre els punts escollits.
  - Posada en comú

El tallerista començarà la sessió ajuntant els 4 timelines creats durant la sessió anterior per a tenir una visió global dels períodes que s'estan treballant. Durant aquesta sessió es determinaran quins seran els punts claus del barri que s'intervindran en el taller i de quina manera es farà aquesta intervenció. Per tal d'aconseguir això, el tallerista repartirà a cada grup una sèrie de pistes que els ajudaran a identificar els punts claus i els complementarà amb més informació sobre el tema.

Cada grup rebrà pistes per a localitzar 1 punt clau del barri dins el timeline. Es deixarà un temps perquè els grups els trobin i mirin les pistes i nova informació. Un cop localitzats el tallerista demanarà a cada grup que faci una narració amb el seu estil propi sobre els punts escollits en relació a la història del barri i de la ciutat. També hauran de fer una explicació de la forma en com pensen intervenir els punts escollits per tal de mostrar la història del barri a la resta de persones. Es deixarà un temps per a treballar en grup i generar les idees d'intervenció. Un cop acabat, el tallerista demanarà que es posin en comú els resultats: la narració de la història de forma breu i les idees generades per a intervenir el lloc. Es formarà un debat i s'escollirà una forma d'intervenció per a cada punt.

5º sessió: Construcció de materials per a intervenir el barri (1 hora)

- Guió de la 5º sessió:
  - Inici i represa de la sessió anterior i les narracions de cada grup.
  - Creació d'una senyalística històrica que utilitzarem per a intervenir els punts claus del barri.
  - Preparació dels materials i construcció dels senyals que utilitzarà cada grup per a intervenir els punts claus del barri que han escollit.
  - Preparació de la 6º sessió, marcar el recorregut que farem per a intervenir al barri.

El tallerista començarà la sessió fent un resum dels resultats aconseguits durant la sessió anterior: cada grup intervindrà dos punts del barri per tal de revelar la seva història a la resta d'habitants de la zona.

Es repartirà un primer material per a crear i dissenyar la senyalística que s'utilitzarà per a fer la intervenció. Un cop s'acabi el disseny cada grup passarà a construir les seves senyals amb els materials disponibles.

Al final de la sessió el tallerista guardarà els materials produïts i en grup es dissenyarà sobre el mapa del barri la ruta que es seguirà durant la pròxima sessió per intervenir tots els punts del barri.

6º sessió: Construcció de materials per a intervenir el barri (1 hora)

7º sessió: Ruta històrica pel barri (4 hores)

- Guió de la 7º sessió:
  - Recorregut pel barri amb els materials per a intervenir els punts claus.
  - Registre fotogràfic a cada punt assenyalat al mapa amb els materials creats
  - Conclusions i posada en comú de l'activitat

El tallerista repartirà la senyalística de cada grup i s'organitzarà la sortida segons el recorregut marcat a la sessió anterior. A cada punt marcat es realitzarà una intervenció. El grup col·locarà els elements de la intervenció al punt en concret i es realitzarà un registre de l'acció.

El tallerista organitzarà els grups per tal que tothom pugui realitzar la seva intervenció i el registre fotogràfic, però també recollir l'impacte generat al barri.

Un cop realitzada la intervenció, el tallerista farà un resum dels continguts i processos utilitzats durant el taller i conduirà un diàleg final per a recollir les conclusions i impressions dels participants.

- Necessitats del taller:

- 1 tallerista
- 1 ordinador
- 1 projector
- 4 caixes amb material d'arxiu sobre el barri (fruit de la investigació prèvia conduïda per a realitzar el taller)
- Material per a realitzar el timeline i el collage: base, enganxament, utensilis artístics
- Material de suport històric per a identificar llocs, esdeveniments i personatges
- Material per a construir la senyalística (especificar)
- Equip audiovisual per al registre fotogràfic de les accions
- Material per la construcció de l'obra final

TALLER 3: PERFILS INDIVIDUALS

- **Descripció General:** Solem parlar de la diversitat en termes de grup, ja que som éssers socials, però també és necessari construir-se com a individu i poder parlar des del jo en un món que a vegades ens sol etiquetar com a part d'un sol col·lectiu. Aquest taller guia als joves per a descobrir-se com a individus i descobrir als altres, per a poder parlar des del jo i centrar-se no només en la diversitat cultural sinó en la diversitat individual. Cada participant construeix un foto-llibre que narra a través de les imatges la diversitat individual dins del grup.

- **Objectius:**

- 1) Revelar la diversitat individual que existeix dins un grup
- 2) Mostrar que els grups emmarquen però no defineixen a l'individu
- 3) Reflexionar sobre el "jo" a través de la pròpia imatge i l'exposició d'aquesta a la xarxa i a la realitat

- **Duració:** 7 sessions / 10 hores

Obra resultant del taller:

- Foto-llibres
- Vídeo-retrat

- **Metodologia:**

1º sessió: Presentació de l'activitat i reflexió sobre el "jo" (1 hora)

- Guió de la 1º sessió:
  - Dinàmica de presentacions: Imagina't Barcelona, tallerista, activitat i grup.
  - Introducció als 3 principis interculturals i a la xarxa antirumors.
  - Introducció teòrica sobre la importància de la imatge i l'autorepresentació.
  - Anàlisi i reflexió conjunta a través d'artistes que s'han auto representat.
  - Exercici sobre el "jo" i posada en comú
  - Es demana que cada participant porti per a la sessió següent una sèrie d'imatges que el representin (imatges del jo o abstractes)

Al tractar-se del primer dia és important fer una presentació general del projecte *Imagina't Barcelona* i concretar el nostre objectiu: construir una col·lecció portàtil intercultural. A través d'aquest taller crearem part de la obra que exposarem en un museu itinerant.

Caldrà presentar l'activitat per tal que els participants del taller vegin tots els passos que farem per arribar a l'obra artística final. Per tal de fer això el tallerista comptarà amb un PowerPoint que li farà de guia per la presentació inicial.

El tallerista farà un breu resum de l'activitat explicant el nombre de sessions que hi haurà (7 sessions) i el que es farà en cada una d'elles. També cal explicar quina és la obra final i com hi arribarem al llarg de les sessions.

Un cop explicada l'activitat es procedirà a realitzar una presentació individual de cada membre del grup per començar a conèixer les inquietuds de cadascú. Començarà el tallerista responent a les preguntes: Qui sóc? Què faig? Es demanarà a cadascú que respongui a les preguntes següents de forma breu: Qui sóc? Com em veig? Com em represento?. La intenció de les preguntes és fer present la diferència entre la imatge d'un mateix i la forma en com es projecta cap als "altres".

A partir d'aquí s'iniciarà el següent pas, una introducció a la imatge, a l'autorepresentació i als conceptes que es treballaran durant el taller. A través de les imatges incloses al PowerPoint el tallerista haurà d'explicar una sèrie de nocions sobre art i interculturalitat: Es presentarà una evolució de l'autorepresentació de l'artista dins la història de l'art.

La noció d'artista ha anat canviant al llarg de la història. No va ser fins al Renaixement que els artistes es van convertir en el que coneixem ara. Abans eren artesans, treballadors normals que no buscaven reconeixement. A partir d'aquest moment la seva figura es reivindica i apareixen els noms propis i amb ells un gest, el de l'autoretrat, que podem resseguir fins als nostres dies. Com es representa un mateix? Aquesta qüestió ha portat a molts artistes a pensar-se i intentar representar-se mitjançant els elements de la seva època. Des del Renaixement passant pel Romanticisme i el geni creador, arribem a la Modernitat, on veiem un gran canvi de paradigma. Els artistes comencen a preguntar-se sobre la identitat, sobre el "jo", l'autoretrat ja no és l'única manera d'auto representar-se. Apareixen noves formes per a noves qüestions i més que descobrir una imatge d'una identitat vertadera o absoluta, es posa èmfasis en el procés d'investigació.

L'autorepresentació moderna va més enllà de l'autoretrat tradicional. És una confessió per la qual l'artista desvetlla coses més íntimes de la vida del seu creador, de la seva posició social, dels seus ideals i de les relacions entre el creador i els seus models. Quan es representa, el creador no s'interroga només sobre la seva identitat sinó també sobre l'essència de l'art i sobre els límits de la seva llibertat per crear. És la segona via que els artistes prenen al segle XX. Per mitjà de l'art, l'artista transforma la visió que té d'ell, del món exterior i de la seva pròpia creació. L'obra ja no importa com a objecte sinó com a acte. No importa la imatge o l'obra com a objecte acabat sinó la capacitat d'un artista per crear i per explorar les possibilitats de l'art. Considerem que a partir d'aquest moment es pot parlar d'autorepresentació. Trenca amb la ficció i s'atorga tot un seguit de transgressions pel que fa a la realitat del subjecte. Sorgeix llavors la tercera dimensió de l'autoretrat modern, la metamorfosi; o millor dit, el reflex en l'art de la nova visió de l'home modern en permanent evolució. Els artistes hauran perdut el

punt de referència? Cindy Sherman, explica les seves realitzacions fotogràfiques dient "Ce portrait, c'est moi mais ce n'est pas tout à fait moi". Tots els seus autoretrats fotogràfics es diuen "sans titre" i la representen sota els trets d'altres personatges, sigui una verge, un Bacus, una vella com ho veiem a la foto que trobem. No indiquen gens i no sabem si són autoretrats o retrats de figures fictícies. Quin és, o, millor dit, qui és el veritable tema de l'autoretrat modern o de l'autorepresentació moderna? La diversitat del jo.

Nosaltres obrim en aquest taller un procés d'investigació sobre aquesta diversitat del jo. Aquest procés ens portarà a la nostra obra final i per això cal presentar el nostre enfoc, basat en la interculturalitat.

La nostra societat és diversa i molt complexa, igual que el "jo" del que hem estat parlant. Per entendre aquesta realitat complexa en la que vivim es tendeix a construir estereotips. Hi ha estereotips positius i negatius, però són imatges mentals simplificades de realitats complexes que tenen el perill d'exagerar o distorsionar la realitat. Normalment tendim a considerar el nostre grup com heterogeni i els altres com a homogenis, però això no és real. Adquirim estereotips però no per experiència directe, es transmeten a través de la família, l'escola, les amistats, les relacions personals, però també pels mitjans de comunicació, la publicitat, els llibres, pel·lícules, cançons i fins i tot les bromes o acudits. Són quelcom que utilitzem per a narrar el món, però un cop adoptats són molt difícils de desmuntar i són la base dels prejudicis. N'hi ha de diferents tipus: ètnics, de gènere, d'edat, de classe social, d'orientació sexual, de professió, relacionats amb fets, etc.

Un prejudici és una actitud hostil i desconfiada envers a una persona només pel fet de que pertany a un grup. Es tracta d'actituds no raonades i inclouen creences, emocions i una inclinació a jutjar i actuar. Existeixen a tots els grups socials i en tots els àmbits i activitats. A la base dels prejudicis hi trobem les desigualtats socials, ja que la seva intenció és separar-nos dels "altres", mantenir les desigualtats socials i les situacions de privilegi i justificar els comportaments i actituds de discriminació.

Un rumor és una declaració que es difon d'una persona a l'altre sense que es demostrï la seva veracitat a través de proves directes, sinó que es sosté perquè la gent hi creu. Els rumors parteixen de la desinformació i és una forma de coneixement indirecta. Si la majoria de gent del nostre voltant creu un rumor nosaltres tendirem a creure'l. Es llança des de l'emoció i com més en provoca, més ràpid s'estén. Solem creure més aquells rumors que són compatibles amb els nostres propis interessos i ens influeixen en els nostres pensaments, actituds, en la forma com ens comportem i en les nostres emocions.

Estereotips, Prejudicis i Rumors funcionen com un cercle viciós i el podem trobar a tot arreu, als mitjans però també al nostre barri i en nosaltres mateixos. El pensament crític ens servirà per fer-hi front. La intervenció artística ens pot ajudar a revelar aquest cercle i provocar el seu trencament.

Durant aquest taller nosaltres crearem una obra artística intervenint el nostre barri. Es tracta d'una obra participativa, a través de la qual demanarem col·laboració a la gent

per tal de trencar la cadena estereotips-rumors-prejudicis i poder mostrar el nostre imaginari subjectiu sobre el barri.

Per fer això ens cal saber un concepte clau: Què és la Interculturalitat? Funciona com un cercle virtuós, al contrari que els estereotips-prejudicis-rumors. Es basa en 3 principis actius que haurem de posar en marxa durant el nostre procés: el principi d'equitat, el de reconeixement de la diversitat i el d'interacció positiva.

- El principi d'equitat promou la igualtat real de drets, deures i oportunitats socials per a tots els ciutadans i ciutadanes. També afavoreix l'equitat lluitant contra les situacions d'exclusió i discriminació, especialment les relacionades amb l'origen i les diferències culturals.

- El principi de reconeixement de la diversitat es basa en la necessitat de reconèixer, valorar i respectar la diversitat. Així es poden aprofitar les oportunitats que es deriven de la diversitat sociocultural que trobem a la ciutat enlloc de convertir el dret a la diferència en un generador de discriminació, hostilitat, ressentiment i rebuig social.

- El principi d'interacció positiva es basa en posar èmfasi en el sentiment de pertinença compartit, basat en els aspectes comuns i compartits que ens uneixen. La convivència es treballa en la quotidianitat i és important que estimulem el contacte, el coneixement mutu i el diàleg per a reforçar la cohesió.

En aquest punt el tallerista proposarà un petit exercici als participants: es tracta de descriure de forma breu 4 fotografies que els participants tinguin incloses en el seu perfil de facebook. El tallerista demanarà que es comparteixin les descripcions i es farà un debat sobre quines característiques d'un mateix sorgeixen de les descripcions.

Un cop finalitzat l'exercici, el tallerista conclourà la sessió i demanarà a cada participant del taller que per a la pròxima sessió portin un recull d'imatges que el representin. Pot tractar-se d'imatges del jo o abstractes, però han de ser ja creades, imatges d'arxiu pròpies que ens puguin portar a reflexionar sobre el jo i la diversitat.

2º sessió: Imatges pròpies (1 hora)

- Guió de la 2º sessió:
  - Treball sobre material d'arxiu de cadascú
  - S'organitzen les fotografies de forma individual
  - A partir de les imatges cadascú narra la seva autobiografia reflexionant sobre el concepte "diversitat".
  - Posada en comú i debat
  - Fi de sessió

El tallerista donarà la benvinguda als participants i aprofitarà per recordar els conceptes claus ja treballats. Durant aquesta sessió es reflexionarà sobre la imatge

pròpia i per fer-ho cada participant ha de recórrer a les imatges d'arxiu que ha portat a la sessió.

Es demanarà que cadascú es prengui un moment per a organitzar les fotografies de forma individual. Un cop establert un ordre es passarà a dialogar en grup sobre cada cas, el tallerista tractarà de que els participants reflexionin sobre el contingut de la fotografia però també sobre el que transmet la imatge en sí, aportant coneixements sobre crítica de la imatge.

Acabat el debat, el tallerista repartirà els materials per a fer l'exercici següent. Es tracta de fer una narració autobiogràfica usant les fotografies que han portat com a il·lustracions. La narració té una condició i és que ha de basar-se en el concepte "diversitat del jo". Es donarà un temps per al treball individual i un cop finalitzades les narracions es posaran en comú. El tallerista conduirà un debat sobre el concepte emprat i la manera en com l'han utilitzat els participants.

3º sessió: Pla d'edició (1 hora)

- Guió de la 3º sessió:
  - S'entrega a cada participant un pla d'edició per construir el seu foto-llibre
  - Cadascú haurà de planificar, pensar quines fotografies incloure, dibuixant o escrivint sobre el pla d'edició.

El tallerista reprendrà els punts claus de la sessió anterior i les reflexions sobre la diversitat individual i les seves formes d'expressió. A partir d'aquí s'explicarà el procediment a seguir per tal de començar a construir l'obra. Es repartirà a cada participant un pla d'edició per construir el seu foto-llibre. Cadascú haurà de planificar el seu llibre en base al pla: pot incloure text, dibuix, elements gràfics, fotografies d'arxiu i fotografies que es prendran durant el taller. Aquestes últimes s'hauran de pensar i descriure per a poder realitzar-les durant la pròxima sessió.

4º sessió: Pla d'edició (1 hora)

- Guió de la 4º sessió:
  - Continuació de la sessió anterior
  - Finalització del pla d'edició

El tallerista repartirà els plans d'edició generats durant la sessió anterior. Donarà un temps per a finalitzar-los en cas que no s'hagin acabat. Mentrestant procedirà a introduir l'estudi fotogràfic que servirà per a produir el material que formarà part dels foto-llibres.

5º sessió: Vídeo Retrat (1 hora)

- Guió de la 5º sessió:
  - Generació d'un clip de vídeo

Es farà una pluja d'idees en grup amb un objectiu: crear un clip de vídeo retrat de cadascú. El tallerista conduirà la sessió per tal d'arribar a un vídeo final i el realitzarà amb l'ajuda dels participants.

6º sessió: Fotografies de portada (1 hora)

- Guió de la 5º sessió:
  - Inici de la realització de fotografies

El tallerista explicarà la dinàmica i funcionament d'un estudi fotogràfic i familiaritzarà els participants amb els materials que s'utilitzaran. Cada participant haurà de realitzar les seves fotografies de portada i contraportada per a incloure-les al foto-llibre.

7º sessió: Estudi fotogràfic (4 hores)

- Guió de la 7º sessió:
  - Muntatge de l'estudi fotogràfic
  - Es realitzen les fotografies que cada participant ha d'incloure al foto-llibre
  - Conclusions i posada en comú de l'activitat

Es continuarà la sessió anterior muntant un estudi fotogràfic i acabant de realitzar les fotografies dels participants.

Al tractar-se de l'última sessió del taller, el tallerista farà un resum dels continguts i processos utilitzats durant el taller i conduirà un diàleg final per a recollir les conclusions i impressions dels participants.

- Necessitats del taller:

- 1 tallersita
- 1 ordinador
- 1 projector
- Fotografies dels participants (a demanar durant el taller)
- Pla d'edició del foto-llibre
- Utensilis artístics
- Estudi fotogràfic: càmera, fons, flash, materials de creació
- Equip audiovisual per al registre fotogràfic de les accions
- Material per la construcció del foto-llibre final

TALLER 4: INTERACCIONS I CONNEXIONS

- **Descripció General:** Es tracta de generar intervencions artístiques que generin situacions d'interacció cultural positiva a l'espai públic. Les intervencions són dissenyades a l'aula i es duen a terme als carrers del barri. Les interaccions culturals entre persones es realitzen als llocs més comuns i quotidians. A vegades els passem per alt per la seva naturalesa, però es tracta d'aprendre a observar la realitat diària i provocar experiències d'interacció positiva. La intervenció creativa en l'espai públic i el registre fotogràfic i audiovisual ajuda a portar a terme un anàlisi d'aquests punts de trobada i relatar les experiències que ens hi trobem.

- **Objectius:**

- 1) Generar interacció cultural a l'espai públic
- 2) Activar la comunicació entre els adolescents del barri i els veïns
- 3) Reflexionar sobre els actes quotidians d'interacció cultural

- **Duració:** 7 sessions / 10 hores

Obra resultant del taller:

- Materials construïts per a l'acció
- Registre de l'acció

- **Metodologia:**

1º sessió: Presentació de l'activitat i reflexió sobre la intervenció artística (1 hora)

- Guió de la 1º sessió:
  - Dinàmica de presentacions: Imagina't Barcelona, tallerista, activitat i grup.
  - Introducció als 3 principis interculturals i a la xarxa antirumors.
  - Introducció al tema de la intervenció artística.
  - Exercici a partir d'exemples d'artistes que intervenen a l'espai públic i creen interacció a través de la seva obra.
  - Posada en comú i debat
  - Fi de sessió

Al tractar-se del primer dia és important fer una presentació general del projecte *Imagina't Barcelona* i concretar el nostre objectiu: construir una col·lecció portàtil

intercultural. A través d'aquest taller crearem part de la obra que exposarem en un museu itinerant.

Caldrà presentar l'activitat per tal que els participants del taller vegin tots els passos que farem per arribar a l'obra artística final. Per tal de fer això el tallerista comptarà amb un PowerPoint que li farà de guia per la presentació inicial.

El tallerista farà un breu resum de l'activitat explicant el nombre de sessions que hi haurà (7 sessions) i el que es farà en cada una d'elles. També cal explicar quina és la obra final i com hi arribarem al llarg de les sessions.

Un cop explicada l'activitat es procedirà a realitzar una presentació individual de cada membre del grup per començar a conèixer les inquietuds de cadascú. Començarà el tallerista responnent a les preguntes: Qui sóc? Què faig? Es demanarà a cadascú que respongui a les preguntes següents de forma breu: Qui sóc? Com em relaciono amb el meu barri?

A partir d'aquí s'iniciarà el següent pas, una introducció a la intervenció artística a l'espai públic, a la interacció cultural i als conceptes que es treballaran durant el taller. A través de les imatges incloses al PowerPoint el tallerista portarà a terme una explicació i diàleg amb els participants:

Possiblement el primer indici que ens acosta a la idea d'espai públic és Grècia, a través de les àgores o places públiques on els grecs es reunien a dialogar i debatre sobre la vídeo política i comercial de la ciutat. És a les ciutats gregues on primer trobem una relació entre art i espai públic. Però aquesta pot ser una perspectiva occidentalitzada, ja que trobem evidències en moltes altres civilitzacions.

Amb l'arribada de la modernitat veiem com l'expressió artística canvia i això té els seus efectes a les ciutats. La postura de l'artista i el seu rol com agent de canvi dins d'una societat comença a fer-se veure a l'espai públic, i és que molts artistes i moviments, lluny d'adoptar postures intimistes, individualistes o complaents, han format part activa del desenvolupament i canvis de pensament en les nostres societats.

La postmodernitat porta als artistes a pensar en intervencions a l'espai públic com a art en sí mateix i apareixen artistes com que fan de la seva carrera un art de la intervenció. Però també hi ha altres tipus d'intervencions que incideixen a l'espai públic i a les persones que l'ocupen d'una manera pròxima.

A partir de les imatges mostrades al PowerPoint, el tallerista fomentarà un anàlisi de les intervencions artístiques proposades. (Christo, Hofman, Banksy, The Influencers, SpY etc...) El tallerista donarà unes dades sobre cada artista i el seu projecte i els participants analitzaran l'acció.

(* Insertar Fitxa informativa pel tallerista sobre els projectes que es mostren als participants)

El tallerista conduirà el diàleg i recordarà als participants que el taller tracta sobre posar en marxa una intervenció artística al barri que fomenti la interacció cultural positiva. El nostre objectiu està fixat, però ens calen saber uns conceptes bàsics per tal de generar propostes d'accions:

La realitat és complexa i per això tendim a construir estereotips. Hi ha estereotips positius i negatius, però són imatges mentals simplificades de realitats complexes que tenen el perill d'exagerar o distorsionar la realitat. Normalment tendim a considerar el nostre grup com heterogeni i els altres com a homogenis, però això no és real. Adquirim estereotips però no per experiència directa, es transmeten a través de la família, l'escola, les amistats, les relacions personals, però també pels mitjans de comunicació, la publicitat, els llibres, pel·lícules, cançons i fins i tot les bromes o acudits. Són quelcom que utilitzem per a narrar el món, però un cop adoptats són molt difícils de desmuntar i són la base dels prejudicis.

N'hi ha de diferents tipus: ètnics, de gènere, d'edat, de classe social, d'orientació sexual, de professió, relacionats amb fets, etc.

Un prejudici és una actitud hostil i desconfiada envers a una persona només pel fet de que pertany a un grup. Es tracta d'actituds no raonades i inclouen creences, emocions i una inclinació a jutjar i actuar. Existeixen a tots els grups socials i en tots els àmbits i activitats. A la base dels prejudicis i trobem les desigualtats socials, ja que la seva intenció és separar-nos dels "altres", mantenir les desigualtats socials i les situacions de privilegi i justificar els comportaments i actituds de discriminació.

Un rumor és una declaració que es difon d'una persona a l'altre sense que es demostrï la seva veracitat a través de proves directes, sinó que es sosté perquè la gent hi creu. Els rumors parteixen de la desinformació i és una forma de coneixement indirecta. Si la majoria de gent del nostre voltant creu un rumor nosaltres tendrem a creure'l. Es llança des de l'emoció i com més en provoca, més ràpid s'estén. Solem creure més aquells rumors que són compatibles amb els nostres propis interessos i ens influeixen en els nostres pensaments, actituds, en la forma com ens comportem i en les nostres emocions.

Estereotips, Prejudicis i Rumors funcionen com un cercle viciós i el podem trobar a tot arreu, als mitjans però també al nostre barri i en nosaltres mateixos. El pensament crític ens servirà per fer-hi front. La intervenció artística ens pot ajudar a revelar aquest cercle i provocar el seu trencament.

Durant aquest taller nosaltres crearem una obra artística intervenint el nostre barri. Es tracta d'una obra participativa, a través de la qual demanarem col·laboració a la gent per tal de trencar la cadena estereotips-rumors-prejudicis i poder mostrar el nostre imaginari subjectiu sobre el barri.

Per fer això ens cal saber un concepte clau: Què és la Interculturalitat? Funciona com un cercle virtuós, al contrari que els estereotips-prejudicis-rumors. Es basa en 3 principis actius que haurem de posar en marxa durant el nostre procés: el principi d'equitat, el de reconeixement de la diversitat i el d'interacció positiva.

- El principi d'equitat promou la igualtat real de drets, deures i oportunitats socials per a tots els ciutadans i ciutadanes. També afavoreix l'equitat lluitant contra les situacions d'exclusió i discriminació, especialment les relacionades amb l'origen i les diferències culturals.

- El principi de reconeixement de la diversitat es basa en la necessitat de reconèixer, valorar i respectar la diversitat. Així es poden aprofitar les oportunitats que es deriven de la diversitat sociocultural que trobem a la ciutat enlloc de convertir el dret a la diferència en un generador de discriminació, hostilitat, ressentiment i rebuig social.

- El principi d'interacció positiva es basa en posar èmfasi en el sentiment de pertinença compartit, basat en els aspectes comuns i compartits que ens uneixen. La convivència es treballa en la quotidianitat i és important que estimulem el contacte, el coneixement mutu i el diàleg per a reforçar la cohesió.

A partir d'aquí el tallerista presentarà un exercici a fer pels participants. Es crearan grups de 3 persones per treballar. Cada grup rebrà un exemple d'intervenció artística actual i que haurà d'analitzar responnent a les preguntes qui, què, com, quan, on? Després cada grup presentarà la intervenció i el seu anàlisi.

El tallerista reprendrà les conclusions de cada grup i tancarà la sessió.

2º sessió: Ideació d'accions a dur a terme (1 hora)

- Guió de la 2º sessió:
  - Dinàmica per a identificar sobre el mapa els llocs del barri on es genera interacció.
  - Generar idees d'accions per grups
  - Posada en comú

El tallerista donarà la benvinguda als participants tot recordant la missió de la sessió: Idear una acció per a intervenir l'espai públic del barri.

Aprofitarà per recordar els continguts donats durant la sessió anterior. L'objectiu de la nostre intervenció artística és activar la interacció cultural del barri. Durant aquesta sessió es generaran diverses idees d'accions per tal d'arribar al nostre objectiu . El tallerista donarà les instruccions per seguir:

El primer pas és construir un brainstorming a la pissarra de l'aula. Recuperant els conceptes sobre interculturalitat explicats els dia anterior el tallerista demanarà als participants que diguin paraules o expliquin situacions relacionades amb cada punt: equitat, reconeixement de la diversitat i interacció positiva. Un cop fet el brainstorming es formaran grups de 5 persones (3 grups) per a treballar. A cada grup se li entregarà un sobre amb 3 imatges/objectes que hauran de fer servir com a disparador per a

generar almenys una idea d'acció. Cada acció s'haurà de descriure, explicar com es duria a terme i quins són els materials necessaris.

Es donaran 30 minuts de temps i un cop acabat el temps cada grup explicarà a la resta les seves idees.

3º sessió: Ideació d'accions a dur a terme (1 hora)

- Guió de la 3º sessió:
  - Elecció de l'acció a dur a terme i descripció dels materials necessaris

Seguint amb la sessió anterior el tallersita resumirà les idees de cada grup i es farà una posada en comú per opinar sobre cada acció.

El tallersita tractarà de que s'esculli una de les accions per a treballar-la durant la següent sessió. De l'acció escollida haurà de fer una llista dels materials necessaris per a dur-les a terme ja que la següent sessió es dedicarà a la preparació d'aquests materials.

4º sessió: Preparació de l'acció (1 hora)

- Guió de la 4º sessió:
  - Creació dels elements físics necessaris per a intervenir al barri
  - Preparació dels material necessaris per dur-la a terme

Un cop acabada la ideació el tallerista determinarà un ordre de treball en grups per tal de crear tots els elements necessaris per a intervenir el barri. Es repartiran els materials per a crear els elements físics i es farà un document guia de l'acció.

5º sessió: Preparació de l'acció (1 hora)

- Guió de la 5º sessió:
  - Continuació de la sessió anterior
  - Creació dels elements físics necessaris per a intervenir al barri
  - Preparació dels material necessaris per dur-la a terme

Un cop acabada la ideació el tallerista determinarà un ordre de treball en grups per tal de crear tots els elements necessaris per a intervenir el barri. Es repartiran els materials per a crear els elements físics i es farà un document guia de l'acció.

6º sessió: Preparació de la Intervenció a l'espai públic (1 hora)

- Guió de la 6º sessió:
  - Preparació de la Intervenció a l'espai públic

El tallerista repartirà els elements creats per la intervenció i s'organitzarà la sortida marcant un recorregut pel barri. A cada punt marcat es realitzarà una intervenció.

El tallerista organitzarà els grups per tal que tothom pugui realitzar la seva intervenció i el registre fotogràfic, però també recollir l'impacte generat al barri.

7º sessió: Intervenció a l'espai públic (4 hores)

- Guió de la 7º sessió:
  - Intervenció a l'espai públic
  - Registre fotogràfic de l'activitat
  - Conclusions i posada en comú de l'activitat

El tallerista repartirà els elements creats per la intervenció i s'organitzarà la sortida segons el recorregut marcat a la sessió anterior. A cada punt marcat es realitzarà una intervenció. Els participants col·locaran els elements als punts en concrets i es realitzarà un registre de l'acció.

El tallerista organitzarà els grups per tal que tothom pugui realitzar la seva intervenció i el registre fotogràfic, però també recollir l'impacte generat al barri.

Al tractar-se de l'última sessió del taller el tallerista mostrarà el resultat final del taller i farà un resum dels continguts i processos utilitzats. Conduirà un diàleg final per a recollir les conclusions i impressions dels participants així com l'impacte al barri.

- Necessitats del taller:

- 1 tallerista
- 1 ordenador
- 1 projector
- Mapes de la zona
- Materials per a la construcció del dispositiu d'intervenció
- Utensilis artístics
- Equip audiovisual per al registre fotogràfic de les accions
- Material per la construcció de l'obra final

11. Realització i contacte

Connectats SCCL – Cooperativa de treball associat.
Referent: Diego Salazar <diego.connectats@gmail.com>